

Hálaadás temploma

ADATOK:

Funkció: templom

Tervezők: Simkovics Lajos okleveles építész mérnök, Tóth Imre és Halászi Jenő tervező építészek

Építés éve: 1936. novembertől 1937. októberig, végső befejezés 1940 (torony)

Leírás:

1935 decemberében írták ki a Hálaadás templomának és a hozzá tartozó egyházi épületeknek a terv pályázatát, melynek első díját Tóth Imre, második díját Halászi Jenő építész mérnök kapta. Az egyház presbitériuma 1936-ban a két mérnököt bízta meg a végleges terv elkészítésével. Az alapkövetelésére 1937. április 25-én került sor.

Legnagyobb gondot az alapozás jelentette, mivel az épületeket feltöltött talajra kellett elhelyezni. Több mint 300 cölöpöt vertek le, a modern technika vívmánya a Zsigmond-féle cölöpözőgéppel. A legnagyobb terhelést jelentő épületrésznel, a toronynál kénes víz tört fel, ezért az egész alapozási tervet meg kellett változtatni, a költségek jelentősen megemelkedtek, az építés ezért elhúzódott 1940-ig.

1972-ben fejeződött be a templom háborús kárainak megszüntetése, külső rekonstrukciója.

A Hálaadás Templom altemplomában Kulturális Központot szeretnénk létrehozni. Ennek megfelelően – gyakorlatilag az eredeti állapot visszaállításával – az altemplom terének kitisztításával a nagytermet ismét egybefüggő térként lehet használni, a bejárat(ok) tere(i) és a megmaradt színpad mögötti terek kiszolgálóhelyiségek soraként értelmezhető.

A templom épület a Dunán át a Margitszigetre néz. Impozáns méretű, különálló tornya és a klasszikus görög hatású, középen keresztel koronázott oszlopcsarnok a főbejáratnál a Duna-parti frontra került. A templom és a torony közé épült fel a gyülekezeti életet szolgáló helyiségek sora, a templom alagsorában azzal megegyező alapterületű altemplom található.

Főhomlokzatán aranybetűs felirat található: SOLI DEO GLORIA azaz Egyedül Istené a Dicsőség.

Az épület jellegzetes kerek ablakai, letisztult formavilága az art deco stílusát képviselik.

A templomban lévő orgonát Gergely Ferenc tervei alapján a Rieger utód Gondáéktól rendelték meg. A még ládákban lévő hangszert -1944 végén szállította a gyártó- az orosz katonák tüzelőnek használták fel, a sípok pedig eltűntek a raktárból.1948-ban Gondáék a roncs maradványaiból kisorgonát állítottak össze. Az orgona felavatására Kodály Zoltán a 114. zsoltárt dolgozta fel.

A háború alatt a Hálaadás temploma sok üldözöttnek jelentette a megmenekülést a nyilasoktól. A Lipótvárosban élő zsidók közül sokan tértek át a református vallásra. Az altemplomban

bújtatták a menekülőket és erről írt megható cikket Mester Ákos egy kis gyermek szemével „Tíz kockacukor” című írásában.

Építető: Szalay István és Bereczky Albert református lelkészek

Építő: Wanner Henrik építési vállalkozó

Irodalom: Bereczky Albert: A pozsonyi úti református templom 20 éves története, 1941.

id. Reviczky Béla: Hálaadás a pozsonyi úti református egyházközség története 1921-2001, (2001).

Dr. Bokori István: A XIII. kerületi vallási közösségek tablója, 3sz. helytörténeti füzetek.

Polgár Ernő: Újlipótvárosi séták, 3BT Kiadó, Budapest

www.pozsonyiuti.reformatus.hu

Mester Ákos: Tíz kockacukor, 168 óra 2015. XXVII. évfolyam 2015/52. szám

Helyrajzi szám: 25123/3 (volt 25123/1,4)

Kutatás: Major Anna